

Sygn. akt I ACa 1161/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Elżbieta Uznańska SSA Barbara Górczanowska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. (...)w W.

przeciwko **B. M.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 18 maja 2016 r. sygn. akt I C 986/14

1. **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:**

„ I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 3 617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.”;

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **nakazuje pobrać od strony powodowej (...) S.A. (...)w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 8 264 zł (osiem tysięcy dwieście sześćdziesiąt cztery złote) tytułem opłaty sądowej od apelacji, od której pozwany był zwolniony.**

SSA Elżbieta Uznańska SSA Andrzej Szewczyk SSA Barbara Górczanowska

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 stycznia 2017 r.

Strona powodowa (...) S.A. (...)w W. domagała się zasądzenia od pozwanego B. M. kwoty 165 268,75 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, tytułem regresu równowartości kwot wypłaconych na rzecz poszkodowanych w wypadku komunikacyjnym spowodowanym w dniu 30 lipca 2010r. przez pozwanego będącego pod wpływem substancji psychotropowych. Strona powodowa wywodziła swoje roszczenie z art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) (Dz.U. z 2003r., nr 124, poz. 1152 ze zmianami). Na rozprawie w dniu 18 maja 2016r. pełnomocnik strony powodowej podniósł, że pozwany wyrządził szkodę umyślnie, co wynika z wyroku Sądu Okręgowego w P..

Pozwany B. M. wniósł o oddalenie powództwa zarzucając przedwczesność roszczenia wobec niezakończenia postępowania karnego. Zaprzeczył też, by był pod wpływem substancji psychotropowych.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Kielcach I Wydział Cywilny zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 165 268,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 września 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5.683 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 6.218 zł tytułem kosztów sądowych.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 25 listopada 2014r., wydanym w sprawie IV Ka 103/14, Sąd Okręgowy w P. uznał B. M. za winnego tego, że w dniu 30 lipca 2010r. około godziny 14.50 w miejscowości S., kierując po drodze publicznej (...)samochodem osobowym marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż podczas wykonywania manewru zmiany zajmowanego pasa ruchu przemieścił się na pas sąsiedni przeznaczony dla pojazdów jadących w kierunku przeciwnym, nie ustępując pierwszeństwa jadącemu po tym pasie samochodowi osobowemu marki F. (...), kierowanemu przez A. M., w którym jako pasażerowie poruszali się S. R. oraz G. G., wskutek czego doprowadził do zderzenia obydwu tych pojazdów, w następstwie którego S. R. poniósł śmierć na miejscu, A. M. doznała urazu wielonarządowego z objawami ciężkiego wstrząsu urazowego, ogólnych potłuczeń, złamania kości czołowej, obrzęku mózgu, rany szyi po stronie lewej, złamania obojczyków, pourazowego krwawienia do jamy brzusznej, złamania uda lewego i otwartego złamania podudzia lewego, co spowodowało powstanie choroby realnie zagrażającej jej życiu, zaś G. G. doznał urazu wielonarządowego, złamania kości jarzmowej prawej, złamania tylnej ściany zatoki szczękowej prawej, odmy wewnątrzczaszkowej, złamania obu kości przedramienia lewego oraz ogólnych potłuczeń, skutkujących rozstrojem jego zdrowia na czas powyżej siedmiu dni - to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 177 § 2 kk. Za czyn ten Sąd skazał pozwanego na karę 2 lat pozbawienia wolności. Powyższym wyrokiem Sąd Okręgowy w P.zmienił wyrok Sądu Rejonowego w O. wydany w sprawie II K 638/11 eliminując z opisu czynu zarzucanego pozwanemu zarzut, iż prowadził on pojazd pod wpływem środków znajdujących się w wykazie substancji psychotropowych IV-P w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także działających podobnie do alkoholu w rozumieniu ustawy o ruchu drogowym, to jest zolpidemu w stężeniu około 501 ng/ml, to jest znacznie powyżej zakresu stężenia ok. 81 ng/ml, czyli w zakresie stężeń terapeutycznych, które zawiera się w przedziale od 5-100 ng/ml. Pojazd, którym kierował pozwany w chwili zdarzenia posiadał ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A.(...)w W. (okoliczność bezsporna). Poszkodowani w przedmiotowym wypadku A. M. i G. G. zgłosili do strony powodowej żądanie wypłaty odszkodowania i zadośćuczynienia. Również roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia zgłosiły dzieci zmarłego S. P. R. i K. R. oraz jego Konkubina A. M.. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła poszkodowanym następujące kwoty: A. M.: 58.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z doznanymszczerbkiem na zdrowiu, 151,42 zł tytułem odszkodowania – zwrotu kosztów opieki i 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią S. R.; P. R.: 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią S. R.; K. R.: 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią S. R. oraz 1.050 zł. tytułem zwrotu kosztów pogrzebu; G. G.: 70 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 1.387,33 zł tytułem odszkodowania - zwrotu kosztów opieki, leczenia i dojazdów. Po wypłaceniu poszkodowanym

powyższych świadczeń strona powodowa wzywała pozwanego do zapłaty równowartości wypłaconych kwot. Pozwany nie wpłacił na rzecz strony powodowej żadnej z żądanych kwot.

W świetle powyższych okoliczności Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione. Według Sądu spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do tego, czy w ustalonych okolicznościach faktycznych i w świetle art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) (Dz.U. z 2003r., nr 124, poz. 1152 ze zmianami) zachodzą przesłanki do żądania przez stronę powodową od kierującego pojazdem mechanicznym (w przedmiotowej sprawie od pozwanego B. M.) zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania. Pozwany nie kwestionował natomiast ani wypłacenia przez stronę powodową poszkodowanym stosownych świadczeń, ani też ich wysokości. Zgodnie z treścią wymienionego przepisu zakładowi ubezpieczeń przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania, jeżeli kierujący pojazdem wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W uzasadnieniu pozwu oraz dalszych pismach procesowych pozwany ubezpieczyciel jako podstawę swojego żądania wskazywał na to, iż pozwany w dniu 30 lipca 2013r. kierował ubezpieczonym samochodem marki V. będąc w stanie po użyciu substancji psychotropowych. Pozwany natomiast konsekwentnie zaprzeczał tym okolicznościom. Ponadto strona powodowa w piśmie z dnia 28 maja 2015r., a także na rozprawie w dniu 18 maja 2016r. wskazywała także na inną przesłankę regresowego, a mianowicie na wyrządzenie przez pozwanego szkody umyślnie. Z treści cytowanego wyżej przepisu wynika, że zakładowi ubezpieczeń przysługuje uprawnienie do dochodzenia od kierującego pojazdem zwrotu wypłaconego poszkodowanemu odszkodowania o ile zachodzi jedna z trzech wymienionych w tym przepisie sytuacji, to jest: jeżeli kierujący pojazdem wyrządził szkodę umyślnie, jeżeli kierujący wyrządził szkodę w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości, jeżeli kierujący wyrządził szkodę po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Przyjmuje się w doktrynie, że spośród okoliczności wymienionych w punktach 1-4 art. 43 jedynie pomiędzy rozmyślnym działaniem kierującego (pkt 1) a szkodą musi zachodzić adekwatny związek przyczynowy. W odniesieniu do pozostałych stanów faktycznych do powstania roszczenia zwrotnego po stronie zakładu ubezpieczeń wystarczy sam fakt, że kierujący wyrządził szkodę (np. w stanie po użyciu alkoholu). Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pierwsza podstawa faktyczna wskazywana przez stronę powodową jako podstawa żądania regresowego – prowadzenie przez pozwanego pojazdu w stanie po użyciu środków psychotropowych-odurzających, nie zachodzi bowiem okoliczność ta została już ustalona i przesądzona w toczącym się przeciwko B. M. postępowaniu karnym. W sprawie tej, najpierw Sąd Rejonowy w O. ustalił, że pozwany w dniu 30 lipca 2010r. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że prowadził on pojazd pod wpływem środków znajdujących się w wykazie substancji psychotropowych IV-P w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także działających podobnie do alkoholu w rozumieniu ustawy o ruchu drogowym, to jest zolpidemu w stężeniu około 501 ng/ml, to jest znacznie powyżej zakresu stężenia ok. 81 ng/ml, czyli w zakresie stężeń terapeutycznych, które zawiera się w przedziale od 5-100 ng/ml. Następnie jednak Sąd Okręgowy w P., rozpoznający apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego, wyeliminował z opisu czynu tę okoliczność, to jest że pozwany prowadził pojazd pod wpływem takich środków. Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 25 listopada 2014r. zapadłym w sprawie IV Ka 103/14 szczegółowo opisał mechanizm zajścia przedmiotowego wypadku.

Sąd Okręgowy powołał się na art. 11 k.p.c., zgodnie z którym ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Sąd cywilny związany jest ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa - a więc okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny, czyli osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa oraz czynem przypisanym oskarżonemu - które znajdują się w sentencji wyroku. Oznacza to, że sąd – rozpoznając sprawę cywilną - musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (por. wyrok SN z 14.04.1977r., IV PR 63/77). Powyższe oznacza, że Sąd rozpoznający niniejszą sprawę jest związany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P.z dnia 25 listopada 2014r. tak co do znamion przestępstwa przypisanego pozwanemu, jak i okoliczności jego popełnienia. Wbrew temu co twierdziła strona pozwana, nie może dokonywać innych ustaleń w tym przedmiocie, niż te które poczynił sąd karny.

Skoro Sąd Okręgowy w P. po analizie zebranego w sprawie karnej materiału dowodowego wyeliminował z opisu czynu, iż pozwany kierował pojazdem będąc w stanie po użyciu środków odurzających - psychotropowych i skazał go za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. a nie za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w związku z art. 178 § 1 k.k. (jak to uczynił Sąd Rejonowy w O.), to Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie może dokonywać innych ustaleń, zwłaszcza takich, które by prowadziły do zmiany kwalifikacji prawnej. Sąd pierwszej instancji stwierdził zatem, że nie ma podstaw do przyjęcia w niniejszej sprawie, iż stronie powodowej przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem B. M. zwrotu wypłaconego odszkodowania na tej podstawie, że kierujący wyrządził szkodę w stanie po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.

Natomiast według Sądu zachodzą podstawy do przyjęcia, iż stronie powodowej przysługuje prawo dochodzenia od kierującego pojazdem - B. M. zwrotu wypłaconego odszkodowania na tej podstawie, że wyrządził on szkodę umyślnie. Ową „umyślność” należy oceniać z punktu widzenia przepisów cywilnych, nie ma znaczenia natomiast czy pozwany w postępowaniu karnym popełnił przestępstwo umyślnie, czy też nieumyślnie. W prawie cywilnym przyjmuje się, że wina jest bezsporna, jeżeli sprawca dopuszcza się umyślnie czynu bezprawnego. Ma on wówczas zamiar naruszenia obowiązujących nakazów lub zakazów, chce je przekroczyć (zamiar bezpośredni) albo przewiduje taką możliwość i godzi się na ten skutek (zamiar ewentualny). Nie budziło wątpliwości Sądu pierwszej instancji, iż pozwany wyrządził szkodę umyślnie. Wynika to wprost z opisu czynu przypisanego mu przez Sąd Okręgowy w P. w wyroku z dnia 25 listopada 2014r. Sąd ten przyjął, że pozwany umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż podczas wykonywania manewru zmiany zajmowanego pasa ruchu przemieścił się na pas sąsiedni przeznaczony dla pojazdów jadących w kierunku przeciwnym, nie ustępując pierwszeństwa jadącemu po tym pasie samochodowi osobowemu marki F. (...), kierowanemu przez A. M., w którym jako pasażerowie poruszali się S. R. oraz G. G., wskutek czego doprowadził do zderzenia obydwu tych pojazdów, w następstwie którego S. R. poniósł śmierć na miejscu a A. M. i G. G. doznali licznych obrażeń ciała. W uzasadnieniu swojego wyroku Sąd Okręgowy wyjaśnił, że stosownie do treści art. 22 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym, kierujący pojazdem zmieniając zajmowany pas ruchu, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pojazdowi jadącemu po pasie ruchu, na który zamierza wjechać. Sąd ten stwierdził, że jeżeli B. M., po wjechaniu na ten pas ruchu, widząc nadjeżdżający z przeciwka pojazd, nie ustępuje mu pierwszeństwa przejazdu, omawianą zasadę ruchu drogowego narusza umyślnie. Skoro zatem pozwany wyrządził szkodę umyślnie, to zgodnie z art. 43 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...), stronie powodowej przysługuje prawo do dochodzenia od niego zwrotu wypłaconego poszkodowanym i ich bliskim odszkodowania. Nie może bowiem budzić wątpliwości, że pomiędzy rozmyślnym działaniem kierującego (pозwanego) a szkodą zachodzi adekwatny związek przyczynowy. Skoro pozwany nie kwestionował ani faktu wypłacenia poszkodowanym stosownych świadczeń, ani też ich wysokości a dodatkowo fakt wypłaty został wykazany dokumentami, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 165 268,75 zł. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. od daty wniesienia pozwu, to jest od 13 września 2013r. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany B. M., zarzucając mu: sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez błędne ustalenie, że pozwany ponosi odpowiedzialność regresową za powstałą szkodę w sytuacji gdy jego zachowanie nie nosiło - wbrew stanowisku Sądu I instancji, znamion umyślności określonej w art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, a tym samym nie wypełniło jego dyspozycji.

Wskazując na powyższe pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest uzasadniona.

Pozwany w istocie nie podważa ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, kwestionując jedynie wyprowadzony z tych ustaleń wniosek, że pozwany ponosi odpowiedzialność regresową za powstałą szkodę bowiem szkodę tę wyrządził umyślnie w rozumieniu 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zatem ustalenia przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia, jednocześnie podzielając stanowisko pozwanego dotyczące interpretacji przesłanek regresu wymienionych w tym przepisie.

Przepis art. 43 ww. ustawy „ubezpieczeniowej” przewiduje prawo zakładu ubezpieczeń domagania się zwrotu od kierującego pojazdem mechanicznym wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania w ściśle określonych w tym przepisie wypadkach, gdy zachowanie kierującego pojazdem było tak rażące, że względy prewencyjne, wychowawcze i represyjne, a także poczucie słuszności uzasadniają możliwość dochodzenia przez ubezpieczyciela od kierowcy zwrotu wypłaconego odszkodowania. Nie jest ono przy tym roszczeniem umownym lecz roszczeniem szczególnym, przysługującym *ex lege* i wymagalnym nie z chwilą wyrządzenia szkody przez bezpośredniego sprawcę zdarzenia, lecz z chwilą jej naprawienia przez jednego z dłużników solidarnych, a więc z chwilą wypłaty odszkodowania. Dotyczy między innymi sytuacji, gdy kierujący pojazdem wyrządził szkodę umyślnie, w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii. W doktrynie zgodnie przyjmuje się, że z wyjątkiem przypadku umyślnego wyrządzenia szkody – nie jest wymagany związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem kierującego a szkodą (art. 361 k.c.). Umyślność wyrządzenia szkody odwołuje się ściśle do ustawowych pojęć prawa cywilnego i karnego. W wyroku z dnia 26 września 2003 r., IV CK 32/02 (lex nr 146462) Sąd Najwyższy wskazał: „Jak wiadomo prawo cywilne nie definiuje pojęcia winy. Korzystając w tym zakresie z dorobku prawa karnego, przyjmuje się, że pojęcie to zawiera dwa elementy składowe: obiektywny i subiektywny. Element obiektywny oznacza niezgodność zachowania się z obowiązującymi normami postępowania, a więc szeroko rozumianą bezprawność. Element subiektywny dotyczy stosunku woli i świadomości działającego do swojego czynu. Najkrócej rzecz ujmując, winę można przypisać podmiotowi prawa tylko wtedy, kiedy istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania z punktu widzenia obu tych elementów (tzw. zarzucalność postępowania).” Zgodnie z art. 9 § 1 k.k., czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, tj. chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi. Oznacza to zatem, że umyślność obejmuje zarówno *dolus directus*, jak i *dolus eventualis*. Zamiar bezpośredni (*dolus directus*) polega na tym, że sprawca chce popełnić czyn, przy czym jest to niezależne od motywacji sprawcy czy celów, do których dąży. Zamiar ewentualny (*dolus eventualis*) polega na tym, że sprawca wprawdzie nie chce popełnić czynu zabronionego, ale przewiduje realną możliwość jego popełnienia i na to się godzi.

Sąd Okręgowy w P.w wyroku z dnia 25 listopada 2014r., wydanym w sprawie IV Ka 103/14, uznał pozwanego w niniejszej sprawie za winnego tego, że kierując samochodem osobowym, umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Trafnie pozwany zarzuca, że nie oznacza to umyślnego wyrządzenia szkody, tj. śmierci czy uszkodzeń ciała osoby uczestniczącej w zdarzeniu. Skutki wypadku drogowego nie były bowiem objęte zamiarem pozwanego, ani bezpośrednim ani ewentualnym. W powołanym przez skarżącego wyroku z dnia 8 czerwca 2008 r. III KK 105/06 (OSNKW 2006/1197) Sąd Najwyższy na tle podobnego stanu faktycznego (umyślne naruszenie przepisów o ruchu drogowym, czego wynikiem było spowodowanie wypadku drogowego, którego następstwem była śmierć człowieka) stwierdził, że taki czyn „stanowił przestępstwo nieumyślne spowodowania ciężkiego wypadku drogowego, określone w art. 177 § 2 k.k.. Jego istota polega na tym, że w wyniku naruszenia zasad bezpieczeństwa dochodzi do skutku w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Przepis art. 177 § 2 KK statuuje więc samodzielny typ podstawowy czynu zabronionego, stanowiący przestępstwo nieumyślne. Skutek w postaci śmierci albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie jest następstwem czynu określonego w art. 177 § 1 k.k., lecz jedynie wynikiem naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu. Samo naruszenie zasad nie wyczerpuje czynu opisanego w § 1, w więc nie stanowi typu podstawowego przestępstwa (por. G. Bogdan (w:) Kodeks karny. Część ogólna. Część II, A. Zoll red., Kraków 2006, s. 473; O. Górniok (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2004, s. 519; R. A. Stefański (w:) Kodeks karny. Część ogólna. Część II, A. Wąsek (red.), Warszawa 2004, s. 544; podobnie: M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas,

Odpowiedzialność za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w świetle regulacji nowego kodeksu karnego z 1997 r., cz. I, Palestra 1999, 1-2, s. 22-23; R. A. Stefański, Wypadek w komunikacji jako przestępstwo w nowym Kodeksie karnym, Prokuratura i Prawo 1998, nr 10, poz. 48-49). Czyn przypisany oskarżonemu (...) nie był więc czynem umyślnym, kwalifikowanym przez nieumyślne następstwo. Mimo sformułowania przepisów art. 177 § 1 i § 2 k.k., wskazującego *prima facie* na zachodzenie pomiędzy nimi stosunku typu podstawowego i kwalifikowanego (tzw. pozorne typy kwalifikowane), przepisy te określają dwie odmiany typu podstawowego przestępstwa nieumyślnego spowodowania wypadku komunikacyjnego, który w przypadku czynu określonego w art. 177 § 2 k.k. odnosi się do tzw. ciężkiego wypadku komunikacyjnego. Co więcej, oba typy przestępstw są przestępstwami nieumyślnymi. Mają one taki charakter niezależnie od tego, czy sprawca naruszył zasady bezpieczeństwa umyślnie czy też nieumyślnie. Strona podmiotowa wyrażona jest przez sformułowanie „powoduje nieumyślnie wypadek”, która uznawana jest za klauzulę nieumyślności przesądzającą o nieumyślnym charakterze przestępstwa spowodowania wypadku komunikacyjnego (por. M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, Odpowiedzialność..., s. 23). Przepis art. 177 § 2 k.k. (...) dotyczy przestępstwa nieumyślnego.” Sąd Apelacyjny stanowisko to podziela. Dodać należy, że komentatorzy, m.in. A. Szpunar, J. Misztal-Konecka, są zgodni, że wypadki umyślnego wyrządzenia szkody przez ubezpieczonego, są tak rzadkie, że nie warto się nad nimi dłużej zatrzymywać.

Odnosząc te uwagi do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, nie można przypisać pozwanemu umyślnego wyrządzenia szkody w rozumieniu art. 43 pkt 1) ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Sąd Okręgowy przyjął bowiem, że umyślność wyrządzenia szkody przez pozwanego wynika wprost z opisu czynu przypisanego mu przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w wyroku z dnia 25 listopada 2014r., który to czyn polegał na tym, że pozwany umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Jak jednak wskazano powyżej, umyśle naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym nie jest równoznaczne z popełnieniem przestępstwa umyślnego a tym bardziej umyślnego wyrządzenia szkody w postaci śmierci bądź uszkodzenia ciała uczestnika wypadku komunikacyjnego. Z uwagi na powyższe za nieuzasadnione należało uznać roszczenie strony powodowej z tytułu regresu nietypowego.

Należy przy tym dodać, że Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że Sąd był związany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P.z dnia 25 listopada 2014r. tak co do znamion przestępstwa przypisanego pozwanemu, jak i okoliczności jego popełnienia. Nie mógł w związku z tym dokonywać innych ustaleń w tym przedmiocie, niż te które poczynił sąd karny. Skoro Sąd Okręgowy w P.po analizie zebranego w sprawie karnej materiału dowodowego wyeliminował z opisu czynu, iż pozwany kierował pojazdem będąc w stanie po użyciu środków odurzających - psychotropowych i skazał go za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. a nie za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w związku z art. 178 § 1 k.k., to Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie mógł dokonywać innych ustaleń, zwłaszcza takich, które by prowadziły do zmiany kwalifikacji prawnej.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok jak w sentencji, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. O kosztach procesu za pierwszą instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 6, § 2 pkt 3, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 463). O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i § 2 pkt 6) w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2) i § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z dnia 5 listopada 2015 r. poz. 1800). Od strony powodowej nakazano pobranie opłaty od apelacji, od której pozwany był zwolniony, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSA Barbara Górczanowska	SSA Andrzej Szewczyk	SSA Elżbieta Uznańska
--------------------------	----------------------	-----------------------